

Kimerülő-félben lévő energiaforrás, a mezőgazdaság a jövőbeli megoldások egyike

2005. április 19.

Energia: Szén, kőolaj, gáz, ...mindmennyi kimerülő-félben lévő energiaforrás. Úgy tűnik hát, hogy a mezőgazdaság a jövőbeli megoldások egyike...

Elégethető biomassza: olyan anyag, amin érdemes elgondolkozni.

A jelenlegi fogyasztás ütemében úgy becsülhető, hogy a rendelkezésre álló szénkészlet még 218 évre elegendő, a kőolaj 41 évre, a földgáz 63 évre, az uránium 71 évre (a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OCDE) adatai szerint)... És utána?- Utána itt van a körüludvarolt mezőgazdaság. A gazda - túl azon, hogy az a dolga, hogy megtermelje az élelmet, - egy új kihívás kesztyűjét is fel tudná venni: természetesen tudna energiatartamú anyagokat is termelni és szállítani, de egyúttal elő tudna állítani a kőolajszármazékok számos olyan alkalmazásához - mint a bitumen, szigetelő-, és műanyagok -pótanyagokat is.

A kutató-laboratóriumok "forrásban" vannak és holnap, a búzamezők mellett, az etanol és diészter-termékpályákat ellátó cukorrépa és repce-területek rendszere is akció-képes lesz: látni fogjuk növekedni a nyár sarj-erdőit, a kínai nádat (*Miscanthus sinensis*), az elefántfüvet, és más évelő kultúrákat. Mennyi növény, mely lehetővé fogja tenni azt, hogy második-generációs üzemanyagot termeljünk. Anélkül, hogy megvárnánk ezeket a változásokat, a gazdáknak megvannak azok a lehetőségeik, hogy jelentősen megnöveljék termékeik értékét.

A gazda a búzáját 228 €/t áron értékesítheti

A gazda a búzáját 228 €/t áron értékesítheti. Ez az ársokkoló hatású, pedig... A háztartási olaj fűtőértékét (11,86 kW/kg) és jelenlegi árát (53,40 €/hl, - a 2005. I. félévi 2000-5000 literes tételben kiszállított olaj bruttó (TTC) átlagárát), valamint a különböző biomasszák fűtőértékét tekintve azt tapasztaljuk, hogy 2,4 kg búza annyi energiát tartalmaz, mint 1 liter fűtőolaj. Ha a búza az energia-tartalma alapján lenne értékelve, - mint a fűtőolaj, - akkor 228 €/t ára lenne, a szalmának 219 €/t, a repce-magnak 379 €/t, a repcedara-pogácsának 587 €/t, míg a bükkfának 100 €/m³. A piacon kapható fűtésre alkalmas mezőgazdasági termékek értéke az utóbbi években jelentősen megnőtt miután - ezeknél a termékeknél is - az olaj-használattal összehasonlítható automata- (betáplálási-,

begyűjtési- és hamuzási-) rendszerek jelentek meg. A használatuk korlátozott fejlesztési lehetősége, valamint a fűtőanyag (pl. a szemes-termények) sajátosságai lényeges indulási beruházásokkal jártak. (Ilyenek: a többféle anyag elégetésére alkalmas kazán, a célszerű kémény-kürtő, a fűtőanyag tárolása és szállítása a tüzelőtér felé).

Mindamellett a kis üzem-költség és a tüzelőanyag-önellátás (mely lehetővé teszi, hogy ne legyenek kitéve az olajár-változásoknak) megragadta azokat, akik a berendezéseik felújítása során a biomasszát választották. A kazán 40%-os adóhitel-konstrúciója, (amely 2006.-ban valószínű 50%-re megy fel), a regionális - , és szerelési támogatások is megjelentek ebben a körben... Van tehát min elgondolkodni!

A fuvardíjhátrány kompenzálásának indoklása

I. Magyarország kalászos gabonából, főként búzából hagyományos exportőrnek számít, és a csatlakozást megelőző években is évente 1,5-2,5 millió tonnát exportált.. A termelt kukoricának azonban mintegy 90-95 %át belső szükségletre, elsősorban takarmányozásra használtuk fel, és a „maradékot” exportáltuk. Az állatállomány fokozatos csökkenésével azonban jelentős mennyiségű gabona szabadult fel, így 1997-2003 között, évi 1,5-2,5 millió tonna kukoricát exportáltunk.

A csatlakozás előtti években a belpiaci árakat az export magas részaránya miatt az exportpiaci árak határozták meg. A búza export ára 90-115 USD/t, a kukoricáé 87-107 USD/t között (aszályos években -2000, és 2002- ennél magasabb) volt. Az ország kedvezőtlen földrajzi fekvéséből származó logisztikai hátrányból adódó költségeket (14-18 USD/t- azóta az USD és € árfolyam megfordult, továbbá a fuvar költségek emelkedtek) ebben az időszakban a termelők viselték.

A csatlakozás óta a búza, árpa, kukorica intervenciós alapára 101,31 €/t. Amennyiben, legalább ezt az árat nem éri el az exportőr, nem hoz létre üzletet. Ez az alapár pedig export esetében a következők miatt nem érhető el:

Búza

A búza árak Földközi tengeri kikötőben FOB 125-135 USD/t; Fekete tengeri kikötőkben FOB 120-125 USD/t. A Földközi tengeren a francia áru, a Fekete tengeren pedig az ukrán áru a magyar búza versenytársa. Tekintettel azonban arra, hogy a magyar határtól a kikötőig 17-20 €/t körüli szállítási költség merül fel, ezért esélyünk sincs arra, hogy a tenderen „megfelelő” ajánlatot tegyünk. Ezt példázza, hogy a megnyitott 2 millió tonna szabadpiacról történő búzaexportra

magyar ajánlat nem érkezett be, sőt a magyarországi 320 ezer tonna intervenciós gabonakészletből történő exportra is csak összesen 5 ajánlat érkezett, de abból egyiket sem fogadta el a Bizottság.

Kukorica

Az USA és az argentin kukorica cif árak Földközi tengeri kikötőben 98-106 €/t között mozognak. Amennyiben ezekből az árakból visszafelé számolunk, úgy a termelői ár (farm gate price) 79-86 €/t. Ezen az áron senki sem hajlandó értékesíteni portékáját.

A kukorica Közösségen belüli értékesítésének lehetőségét vizsgálva megállapítható, hogy az abatimentó kedvezmények a magyar kukorica spanyol és portugál piacon történő értékesítését lehetetlenné teszik. Az utóbbi hetekben megítélt 22-32 €/t vámkedvezménnyel kalkulálva az import kukorica 120-132 €/t áron tud spanyol piacra kerülni. Ebből következik, hogy spanyol rendeltetésre pl. Fekete tengeri kikötőben versenyképesen 106 €/t körüli áron lehetne értékesíteni kukoricát, amelyből visszafelé számolva a termelői ár (farm gate price) 86 €/t körül alakul. Ez az ár pedig versenyképtelen az intervenciós árral szemben.

A magyar kukorica értékesítési esélyeit tovább csökkenti Szerbia- Montenegrónak és Horvátországnak biztosított EU országokba irányuló kontingens nélküli vámmentes gabonaszállítás.

A jelenlegi EU szabályoknak megfelelő exporttámogatásos (visszatérítéses) pályázat nem segíti a magyar gabona piacra jutását, mert a jelenleg működő pályázati rendszer a tengeri kikötőig meglévő 18-20 €/t fuvardíj hátrányt nem tudja kompenzálni, a környező országokba (tradicionális magyar piac) szállított áru esetében a különböző megállapodások miatt exporttámogatást (visszatérítés) nem lehet igénybe venni.

II. Intervenciós intézkedések esetében a költségvetésnek a következő kiadásokra kell legalább számítania:

Intervenciós alapár 101,31 €/t plusz 4 havi árnövekmény, ami 1,84 €/t =	103,15 €/t
Tárolási költség (legalább 6 hó) =	12,00 €/t
Káló (0,25 %) =	2,58 €/t
Összesen:	117,73 €/t

Külpiaci értékesítés esetén az árajánlat (azonosnak véve az USA, argentin kukorica cif Földközi tengeri szállításával) 98-106,00 €/t
fuvarköltség térítés a tengeri kikötőig 17-20,00 €/t

Számítás:

$$(117,73 \text{ €/t} - 98 \text{ €/t}) = 19,73 + 20 \text{ €/t} = 39,73 \text{ €/t}$$

$$(117,73 \text{ €/t} - 106 \text{ €/t}) = 11,73 + 17 \text{ €/t} = 28,73 \text{ €/t}$$

Amennyiben az intervencióba felvásárolt áru exportálásra kerül (a felvásárlástól számított fél éven belül), úgy az, az EU költségvetésének tonnánként 28-40 €-jába kerül.

Tehát a tengerrel nem rendelkező országok fuvartámogatása (mind export, mind a belső piaci termékegyensúly megteremtése esetében) sokkal kevesebb költségkihatással jár, mint az intervenció felvásárlás után történő export értékesítés.

Budapest, 2005. április 19.

Készítette: Jellen Sándorné